

Bericht van het bestuur

Na de beslissing om per 1 juli weer voorzichtig te starten met onze activiteiten, baart de huidige situatie ons toch wel enige zorgen. Het aantal Corona besmettingen neemt toe en in de ziekenhuizen maakt men zich klaar voor een eventuele tweede golf. Toch kijk ik terug naar een aantal uitstekend georganiseerde en verantwoorde excursies. Na lange stilte is er veel interesse en helaas moeten we regelmatig deelnemers teleurstellen. We gaan dus door met onze excursies. Aanmelding is verplicht maar ook afmeldingen. Duidelijk is dat deelname niet is toegestaan als jij (en/of je huisgenoten) verkouden of griepig zijn, hoesten of niesen. Bij excursies voor het gezin zou men kunnen vragen zich 'per huishouden' aan te melden. Mogelijk kan de groep dan uit twee of meer huishoudens geformeerd worden. Om de algemene aanbeveling van 1.5 meter te verzekeren zijn de groepen niet groter dan 7 personen. Dat vraagt natuurlijk de hulp van veel gidsen. Het is belangrijk om een ruim startpunt te kiezen met het oog op de gewenste afstand. Niet wachten met een gezamenlijke start, en zodra het mogelijk is een groepje te vormen, kan men op pad gaan.

De kleine groepen bevallen trouwens goed. Niet alleen veilig, maar gidsen en deelnemers ervaren meer bevrediging vanwege de directe uitwisseling tussen groep en de gids. De gidsen bedenken activiteiten die weinig 'lijfelijk' interactie vragen of uitlokken. Geen telescoop gebruiken, geen kijkers uitlenen. Ik begrijp dat dit niet eenvoudig is voor de vogelexcursies. Continue desinfecteren is dan een optie. Er wordt gebruik gemaakt van voldoende materiaal (zoekkaarten enz.), die men na afloop mag behouden. Het al dan niet

dragen van mondkapjes blijft een persoonlijke keuze.

Ik heb zelf ervaren dat het goed is bij de start van de excursie de regels uit te leggen. De gids kan bij het begin vertellen dat we conform de RIVM-richtlijnen zullen opereren en dat hij/zij daar op zal moeten wijzen als men zich daar

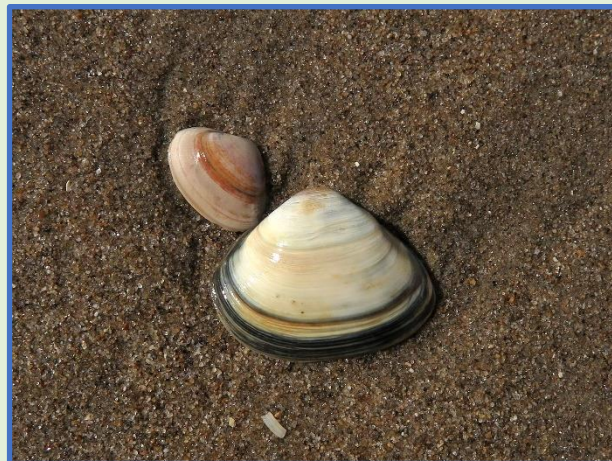
niet aan houdt. Duidelijk moet zijn dat men op eigen risico deelneemt. Geen handen schudden en stipt anderhalve meter afstand bewaren (geldt trouwens niet voor personen uit één huishouden en kinderen). Drukke gebieden en drukke tijdstippen worden vermeden. Als de gids ziet dat het lastig wordt om 1,5 meter afstand te bewaren, dan snel doorlopen. Let op: op het stelselmatig niet naleven van de 1,5 meter afstand staan hoge boetes voor zowel IVN als deelnemers!

Na afloop is het goed om de deelnemers te vragen of ze zich veilig hebben gevoeld. Wat zou anders moeten? De gids zou ontsmettingsmiddel mee kunnen nemen (en de rekening aan de penningmeester geven) om het gebruik, waar zinvol ook aan te kunnen bieden. De positieve reacties van deelnemers en gidsen na afloop maakt mij optimistisch dat we het goed doen. Helaas is de pandemie niet voorbij en zullen we misschien nog wel lange tijd op deze wijze onze excursies moeten organiseren. Ik wens vooral de gidsen veel sterkte en wijsheid.

1. Dubbelgangers in de natuur

Wat is een soort? Die vraag was vroeger gemakkelijker te beantwoorden dan tegenwoordig. Als twee dieren (of vogels of planten) niet op elkaar leken en ook geen vruchtbaar nageslacht konden produceren dan had je met verschillende soorten te maken. Tegenwoordig is dat veel ingewikkelder geworden. Wat sprekend op elkaar lijkt heeft soms toch een ander DNA (overigens niet per se een goede reden om een nieuwe soort te proclameren). En behoorlijk verschillend ogende individuen blijken zich soms zonder gemopper onder een en dezelfde soortnaam te voegen.

Een week of wat terug bracht ik aardig wat uurtjes door aan de oevers van het Lauwersmeer. Veel kemmaantjes daar en verbazend hoeveel verschillen je dan ziet binnen één soort. Niet alleen tussen mannetjes en vrouwtjes, niet alleen (bij mannetjes) tussen wit-, bruin- en zwartkragen, maar ook in grootte! Toch allemaal kemmaantjes en -hennetjes.

De fitis en de tiftjaf zijn bijna (bijna!) een identieke tweeling. Maar hun liedjes zijn heel anders. Hetzelfde geldt voor bosrietzanger en kleine karekiet. Verschillende soorten dus. Het vogeltje in de kop van deze nieuwsbrief (pagina 1) is een oeverpieper. We hebben nogal wat piepers in de natuur: graspiepers, oeverpiepers, waterpiepers, duinpiepers, boompiepers en dan kan ik nog wel een tijdje doorgaan. De onderlinge verschillen zijn subtiel. In Nederland zien we de oeverpieper meestal buiten het broedseizoen en dan bij voorkeur langs de kust. De havenhoofden van Scheveningen en IJmuiden zijn goede plekken op ze te zien. Je moet natuurlijk van de zee houden, of van dit soort puzzels, om dit advies op te volgen.

Geen zin? Ga dan op zoek naar de graspieper. Die is veel algemener. Graspiepers vind je eigenlijk overal waar het terrein open en grassig is.

Geen zin in vogels maar wel in dit soort puzzels en ook in het strand? Zoek dan naar het verschil tussen de halfgeknotte en de ovale strandschelp. De site “natuurinformatie” helpt erbij! Vooral

<http://www.natuurinformatie.nl/nnm.dossiers/natuurdatabase.nl/i003497.html> voor wie het precies wil weten. Succes!
Floris de Boer

2. Waterkwaliteit grote vijver Leidse Hout enorm verbeterd!

De Leidse Hout is natuurlijk bij iedereen bekend. Een prachtig stadspark in Leiden aan de gemeentegrens met Oegstgeest. Het park werd op 30 juni 1931 geopend. Het is aangelegd als werkverschaffingsproject, zoals ook het Haagse Zuiderpark en het Amsterdamse Bos. De Leidse Hout is vooral beplant met typisch Nederlandse bomen en planten. Er zijn daarom nog steeds veel eiken, essen, beuken en elzen terug te vinden in het park. Tot twee keer toe hebben onze gidsen een groep jonge kinderen de verrassingen van het bos, maar vooral van het plasje achter de feesttent, kunnen tonen. Elk jaar organiseert het Boerhaave museum en JES Rijnland een zomerschool. De zomerschool is een educatief programma voor nieuwsgierige leerlingen uit groep 6 en 7 van de basisschool, die in de zomervakantie graag iets extra's willen leren. IVN gidsen spelen daarin een belangrijke rol. Met Andre, Marian, Aaf en Joop hebben we het water en het bos uitgeplozen. En wat een enthousiasme en verrassingen.

In 2018 werd de grote vijver onderzocht en wat opviel was dat dit (bijna) stilstaande watertje te lijden heeft onder overmatig eendjes voeren en daardoor veel afvalstoffen, waardoor algen welig tierden. Het water was troebel en groen. Vanwege de geringe stroming groeiden er veel draadalgen en flab (*floating algae beds*). Vandaag de dag is het anders. De verbetering komt omdat er veel minder eendjes gevoerd worden. Ook helpen de zwanen enorm goed mee om de grote bossen gedoord hoornblad die onder water groeien, te snoeien. Wat groot plezier opleverde was de rode Amerikaanse rivierkreeft, maar ook de

herenfiets die we uit het water hebben gesleept.

Kijk eens op

<https://onderwaterinleiden.nl/leidsehout>.

Een fantastische impressie. We vonden o.a. een jonge zeelt, heel veel waterdiertjes en vooral héél schoon en zuiver water. Het slotjesonderzoek werd vervolgd met een wandeling door het bos, het meten van de hoogte en ouderdom van de bomen. Een enkele boom was wel 130 jaar oud. De spiegelteswandeling was een openbaring en het plakken van bloempjes, bladeren en

sprietjes blijft altijd een succes voor deze leeftijdsgroep. Een heerlijke middag, en voor ons als IVN belangrijk, omdat we de basis kunnen leggen voor toekomstige gidsen.

Wietse Roodenburg

3. De natuurvriendelijke tuin

Een koolmees die komt lunchen in je tuin, een lieveheersbeestje dat voor je neus bladluizen eet, een egel die wat lekkers zoekt...

Wil jij jouw tuin op een makkelijke en leuke manier checken op natuurvriendelijkheid? Of ben je leerkracht of jeugdactiviteitenbegeleider en lijkt het je leuk om met kinderen tuinen in de buurt te checken op natuurvriendelijkheid?

Met **De Vriendelijke Tuin** kan dat! De Vriendelijke Tuin is een nieuw educatief product voor kinderen in de leeftijd van 6 t/m 12 jaar (en hun ouders of begeleider), dat [IVN](#) in samenwerking met [Peerdrops](#) heeft ontwikkeld. Ga naar www.ivn.nl/vriendelijketuin en kijk hoe je mee kan doen!

Woon je in Zuid-Holland? Dan kan je in deze pilotfase (zolang de voorraad strekt) als particuliere tuineigenaar **gratis** een Vriendelijke Tuinbordje aanvragen.

Werk je als leerkracht, bij een BSO of ben je jeugdactiviteitenbegeleider in Zuid-Holland? Dan kan je in deze pilotfase (zolang de voorraad strekt) **gratis** het Vriendelijke Tuinpakket aanvragen.

4. Workshop De natuurkoffer, een nieuwe poging!

Wil jij bewoners van zorgcentra een leuk, groen moment bezorgen? De natuurkoffer zit boordevol ideeën om ouderen die niet meer zo makkelijk de deur uit kunnen de natuur te laten beleven.

Als begeleider ga je met de koffer op groene visite bij bewoners van zorgcentra om hun zintuigen te prikkelen: de geur van dennennaalden, het zien van natuurbeelden, het voelen aan een ruwe bolster van een kastanje. Hierdoor komen herinneringen naar boven die aanleiding zijn voor een gesprek. Spreekt dit je aan, geef je dan op voor de training met de natuurkoffer op 8 oktober van 14.00 - 15.30 in (inloop 13.45 uur).

Locatie: Wijdezorg locatie Jacobus Saskia v. Uylenburchlaan 1 Oude Wetering

Kosten: geen

Algemene informatie over de workshop: <https://www.ivn.nl/provincie/zuid-holland/activiteiten/natuurkofferworkshop-wijdezorg>.

Aanmeldpagina: <https://www.ivn.nl/provincie/zuid-holland/aanmelden-natuurkofferworkshop-wijdezorg>.

<https://mail.google.com/mail/u/0?ui=2&ik=22a1660120&attid=0.1&permmsgid=msg-f:1676082395422763182&th=1742a40ef175a8ae&view=att&disp=safe>

Nieuwsbrief IVN Leidse regio. 2020/9

Redactie: Floris de Boer, Wietse Roodenburg en Hans ter Mors. De Nieuwsbrief komt uit bij voldoende nieuws. Wie géén prijs stelt op deze Nieuwsbrief kan dit melden aan de secretaris van de IVN Leidse regio, Ria Fijn van Draat (ivnleiden@hotmail.com). De site van onze IVN-afdeling is <https://www.ivn.nl/afdeling/leidse-regio>. Ook goed: www.ivn.nl/leiden.

In de maanden januari, mei en oktober verschijnt het gezamenlijke periodiek van de IVN Leidse regio en de KNNV Leiden e.o. "Bladgroen".